

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 lutego 2025 r.,
sprawy **X.1 Y.1**
skazanego z art. 200 § 1 k.k. i in.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku
z dnia 4 kwietnia 2024 r., sygn. akt II 1Ka 376/23
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim
z dnia 2 maja 2023 r., sygn. akt II K 824/21.

p o s t a n o w i ł

- I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- II. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

[WB]

UZASADNIENIE

X.1 Y.1 został oskarżony o to, że

1. od nieustalonego dnia i miesiąca 2012 r. do nieustalonego dnia i miesiąca 2018 r. w miejscowości N. oraz C., pow. A. w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wielokrotnie nie mniej niż sześć razy doprowadził małoletnią poniżej lat 15 X. Y. do poddania się innym czynnościom seksualnym, polegającym

na cielesnym zaangażowaniu małoletniej X. Y. poprzez dotykanie dłońią małoletniej swojego penisa oraz poprzez dotykanie swoimi dłońmi małoletniej w jej miejsca intymne podczas jej kąpieli, jak też włożenie swojego penisa pomiędzy nagie uda małoletniej uprzednio zmuszając ją do zdjęcia ubrania, tj. o czyn z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.;

2. w nieustalonym dniu i miesiącu w okresie od 2012 r. do 2018 r. w miejscowości N., pow. A. prezentował treści pornograficzne małoletniej poniżej lat 15 X. Y., tj. o czyn z art. 200 § 3 k.k.

Sąd Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim wyrokiem z 2 maja 2023 r., sygn. akt II K 824/21:

1. oskarżonego X.1 Y.1 uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie pierwszym aktu oskarżenia, tj. występku z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. oskarżonego X.1 Y.1 uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie drugim aktu oskarżenia, tj. występku z art. 200 § 3 k.k., za który wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 2 k.k. w miejsce orzeczonych kar jednostkowych wymierzył oskarżonemu X.1 Y.1 karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
4. na podstawie art. 41a § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego X.1 Y.1 zakaz kontaktowania się z pokrzywdzoną X. Y. w jakiejkolwiek formie oraz zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej X. Y. na odległość mniejszą niż 100 metrów na okres 5 lat;
5. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. zwrócił oskarżonemu telefon komórkowy marki H. zapisany w wykazie dowodów rzeczowych Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim pod poz. [...], przechowywany w magazynie dowodów rzeczowych tegoż Sądu;
6. zwolnił oskarżonego od uiszczenia kosztów sądowych, a wydatkami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelacje od tego wyroku wywiedli oskarżony i jego obrońca, przy czym oskarżony zanegował dowodowe podstawy swojego skazania, a także wskazał na

niezasadne pominiecie przez Sąd Rejonowy składanych przez niego wniosków dowodowych, co – jego daniem – miało doprowadzić do błędnych ustaleń faktycznych, iż dopuścił się wszystkich przypisanych mu czynów.

Obrońca oskarżonego w złożonej apelacji zarzucił natomiast:

1. obrazę prawa procesowego mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku:

1. art. 424 k.p.k. w zw. z art. 99a k.p.k. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku na formularzu przy jednoczesnym niestosowaniu się do tytułów rubryk, a co za tym idzie uniemożliwienie kontroli instancyjnej;

2. art. 424 k.p.k. w zw. z art. 99a k.p.k. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku na formularzu w sposób niechlujny tj. „rozjechanie się” rubryk, przez co sposób ustalenia faktów jest całkowicie nieczytelny, a co za tym idzie, w sposób znaczący Sąd utrudnił kontrolę instancyjną;

podnosząc ten zarzut wniósł o przekazanie sprawy Sądowi I instancji w celu sporządzenia uzasadnienia wyroku zgodnie ze sztuką w szczególności o wskazanie i wyjaśnienie jakie fakty Sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione i na jakich dowodach się oparł (rubryka 2. ocena dowodów), a także zredagowanie uzasadnienia w taki sposób, aby umożliwić zapoznanie się z nim.

Niezależnie od powyższego zarzucił:

3. obrazę prawa procesowego mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku:

1. art. 4 k.p.k. i art. 5 § 2 i 7 k.p.k. w zw. z art. 171 § 4 k.p.k. poprzez zadawanie przez Sąd świadkom pytań sugerujących, nieobiektywnych i stawiając siebie w sprawie w roli oskarżyciela, w konsekwencji czego zostało naruszone prawo do obrony oskarżonego, a Sąd metodą sugerującego przesłuchiwanie dążył do z góry założonej tezy- winy oskarżonego (wnioskowanie redukcyjne), pomimo jednoznacznej opinii biegłej, która wykluczyła czynniki powodujące skłonności do czynności pedofilnych oskarżonego, czy notarialnego oświadczenia X. Y., w którym zaprzeczyła twierdzeniom aktu oskarżenia;

2. art. 4 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. w zw. z art. 171 § 4 k.p.k. polegające na wnioskowaniu redukcyjnym polegającym na cytowaniu wypowiedzi stricte

teoretycznych biegłego, oderwanych całkowicie od materiału dowodowego na temat ogólnych przyczyn pedofilii znanych nauce, tym samym zastąpienie dowodów teorią niezwiązaną ze sprawą;

3. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego w szczególności postanowienia Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, z którego wynikało, że po przeprowadzeniu rozprawy i przeprowadzeniu postępowania dowodowego dobro dziecka – X. Y. - nie było zagrożone;
4. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez orzeczenie wbrew istniejącym dowodom zweryfikowanym przez Sąd, tj. wbrew postanowieniu Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim z którego nie wynikało, żeby dobro dziecka było zagrożone;
5. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego, wszystkich okoliczności, nawet tych, które przemawiały na korzyść - w szczególności, opinia psychologiczna, postanowienie Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim, brak dowodów obciążających z zeznań świadków;
6. błąd w ustaleniach faktycznych stojący u podstaw zaskarżonego wyroku, który miał wpływ na treść zaskarżonego wyroku:
 1. błędne ustalenie, że oskarżony dopuścił się zarzucanych czynów, w sytuacji gdy, z jednej strony dowody zebrane w sprawie w szczególności opinia seksuologiczna i postanowienie Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, a z drugiej brak dowodów przeciwnych świadczy o braku winy oskarżonego;
 2. błędne ustalenie, że oskarżony dopuścił się zarzucanych czynów, w sytuacji, braku zweryfikowanych dowodów.

Sąd Okręgowy we Włocławku wyrokiem z 4 kwietnia 2024 r., sygn. akt II1Ka 376/23, zaskarżony wyrok Sądu I instancji utrzymał w mocy, jednocześnie rozstrzygając o kosztach sądowych postępowania drugoinstancyjnego.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca X.1 Y.1, który zaskarżając to orzeczenie w całości, zarzucił:
rażące naruszenie prawa procesowego tj.:

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., a polegające na przeprowadzeniu niepełnej kontroli instancyjnej, wyrażającej się w pominięciu w swoich rozważaniach zarzutów zawartych w apelacji i zaniechaniu podania motywów, dla których Sąd odwoławczy uznał za nieistotne dla oceny wiarygodności relacji przedstawionej przez pokrzywdzoną psychologowi X.3 Y.3 poniższych faktów:

- objęcia pomocą psychologiczną małoletniej w całym okresie objętym zarzutem molestowania, gdy nieujawnienie przez specjalistę jakichkolwiek sygnałów sugerujących popełnianie przestępstw na szkodę małoletniej pacjentki, podważa istotnie walor dowodowy nieformalnej relacji wówczas jeszcze małoletniej X. Y. i ma kluczowe znaczenie na prawidłowość przypisania skazanemu sprawstwa zarzuconych czynów;

- wystąpienia istotnych rozbieżności w opisie czynów przestępczych, przypisanych skazanemu a zrelacjonowanych psychologowi X.3 Y.3 oraz siostrze X.2 Y.2, co w obliczu potwierdzenia przez pokrzywdzoną przed Sądem odwoławczym skłonności do fantazjowania a także pomówienia psychologa o „zastraszanie świadka i grożenie umieszczeniem w zakładzie poprawczym” poddaje w wątpliwość prawdziwość przedstawionych wcześniej zdarzeń i ma zasadnicze znaczenie dla słuszności przypisania reprezentowanemu zarzuconych mu przestępstw na tle seksualnym.

2. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i w zw. z art. 452 § 2 k.p.k. poprzez wadliwą ocenę zeznań pokrzywdzonej, złożonych dopiero na etapie postępowania odwoławczego, w których zanegowała ona popełnienie przez skazanego przypisanych mu przestępstw i przyjęcie, że powyższe odmienne zachowanie najpewniej wynika z presji najbliższego otoczenia, gdy powyższy wniosek wykracza poza kompetencje Sądu odwoławczego, który nie dysponuje wiadomościami specjalnymi z zakresu psychologii a w konsekwencji błędne uznanie za prawdziwą relacji pokrzywdzonej, złożonej w obecności świadka X.3 Y.3 wbrew przyznanej przez pokrzywdzoną skłonności do fantazjowania i fałszywego oskarżenia ww. świadka o karygodne postępowanie;

3. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 200 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i w zw. z art. 452 § 2 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia z urzędu uzupełniającego dowodu z opinii biegłego psychologa, gdy treść zeznań pokrzywdzonej, negujących fakt

popęłnienia przez skazanego przypisanych mu przestępstw, przyznanie przez nią skłonności do fantazjowania, ujawnienia nieznanymi wcześniej powodów niechęci do skazanego a w szczególności okoliczność pomówienia psychologa X.3 Y.3 o przymuszanie do określonego zachowania, wymagały ustalenia przez biegłego czy powyższe rzutuje na ocenę wiarygodności pokrzywdzonej i jak należy odczytywać powyższe zachowania, co miało kluczowe znaczenie dla przypisania skazanemu sprawstwa zarzuconych mu czynów.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Włocławku.

Prokurator Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim w pisemnej odpowiedzi na kasację wyniósł o „nieuwzględnienie kasacji i utrzymanie wyroku II instancji w mocy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, dlatego podlegała oddalaniu na posiedzeniu, zgodnie z art. 535 § 3 k.p.k.

Zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k. kasację można wnieść tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Oczywiście jest, że jeśli w kasacji – tak jak w niniejszej sprawie – nie podniesiono i nie stwierdzono uchybień należących do katalogu bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 § 1 k.p.k.), to dla swej skuteczności musi ona opierać się na zarzutach rażącego i mającego wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisów prawa, do których z pewnością zaliczyć należy naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Zgodnie z pierwszym z powołanych przepisów, na sądzie odwoławczym ciąży bowiem obowiązek rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, co winno znajdować odzwierciedlenie w treści pisemnego uzasadnienia przedstawiającego powody, dla których zastrzeżenia zgłoszone w apelacji sąd uznał za zasadne bądź niezasadne (art. 457 § 3 k.p.k.).

Choć więc skarżący w kasacji powołał potencjalnie odpowiednie przepisy, których rażące naruszenie, w sytuacji możliwości wpływu tego naruszenia na treść zaskarżonego orzeczenia, prowadziłoby do jej uwzględnienia, to analiza treści

zaskarżonego wyroku i jego uzasadnienia nie wskazują, by do jakiegokolwiek uchybienia doszło. Skarżący pod pozorem naruszenia wskazanych wyżej przepisów prawa, zanegował bowiem w rzeczywistości dokonaną przez Sąd Rejonowy i zaakceptowaną w pełni przez Sąd II instancji ocenę dowodów, dążąc w ten sposób do spowodowania ponownej kontroli, niejako „trzecioinstancyjnej” kontroli orzeczenia Sądu Rejonowego, w obszarach poddanych już stosownej weryfikacji w czasie postępowania apelacyjnego.

Sąd odwoławczy szczególnej uwadze poświęcił bowiem relację psycholog X.3 Y.3, przed którą pokrzywdzona miała wyznać okoliczności jej molestowania przez szwagra oraz wyjawić, że nie może ona w związku z tym liczyć na wsparcie swoich rodziców oraz starszej siostry, żony oskarżonego. M.N. oraz M.T. zaproszone na wizytę do wskazanej psycholog, nie tylko bagatelizowały zachowanie X.1 Y.1 wobec świadka, przedstawiając ją w jak najgorszym świetle, ale jednocześnie przyznały, że oskarżony na spotkaniu rodzinnym w tej sprawie, gdzie groziło mu poddanie badaniom na wariografie, ostatecznie przyznał, że wykorzystywał i krzywdził małoletnią X. Y.. Jak podkreślała X.3 Y.3, obu świadkom zależało szczególnie na tym, aby sprawa nie ujrzała jednakże światła dziennego i aby psycholog zaniechała zgłoszenia jej organom ścigania. Podobnej treści informacje, wskazujące na wieloletnie molestowanie małoletniej X. Y. oraz zupełnie pasywne wobec tej sytuacji zachowanie jej najbliższych, podczas wywiadu środowiskowego i rozmowy z pokrzywdzoną pozyskała także kurator X.4 Y.4, o czym szczerze w tej sprawie relacjonowała.

Uznane za całościowo obiektywne zeznań tych kluczowych świadków, odegrało zatem istotne znaczenie w procesie weryfikacji przez Sąd II instancji zeznań pokrzywdzonej, ale także – co akcentowano – stanowiły one podstawę ustaleń faktycznych w tej sprawie.

Pisemne motywy zaskarżonego orzeczenia Sądu odwoławczego są zatem dowodem na to, że wbrew wywodom skarżącego, nie tylko nie pominięto żadnego ze zgłoszonych w apelacji argumentów, ale także przekonująco przedstawiono, z jakich powodów i dlaczego podjęte próby dyskredytowania wiarygodności pierwotnych relacji pokrzywdzonej odnośnie przebiegu inkryminowanych zdarzeń, które podczas szczerzej rozmowy przekazała wskazanym świadkom, w tym

szczególnie X.3 Y.3, nie były skuteczne.

Istotnych wątpliwości co do wiarygodności wskazanych dowodów nie wzbudzały relacje pokrzywdzonej złożone przed Sądem II instancji podczas rozprawy apelacyjnej. Odniósł się bowiem do nich Sąd Okręgowy wskazując, że X. Y. samodzielnie zdecydowała się złożyć zeznania, w których co prawda zaprzeczała prawdziwości złożonych uprzednio wskazanym świadkom relacji, naiwnie jednak tłumacząc, iż obciążyła oskarżonego dlatego, że chciała się na nim odegrać za wyjawiające jej zachowania (palenie papierosów i picie alkoholu) informacje przekazane rodzicom. Sąd II instancji dostrzegł i wskazał konkretnie niespójności w jej aktualnych oświadczeniach porównując je z innymi w pełni bezstronnymi źródłami dowodowymi, a nadto prawidłowo ocenił sytuację osobistą i rodzinną pokrzywdzonej (presja najbliższych członków rodziny), która najprawdopodobniej stała się przyczynkiem do zainicjowanej przez pokrzywdzoną próby uwolnienia oskarżonego od odpowiedzialności karnej.

Wskazać tym samym należy, że relacje złożone przez wskazanego świadka – pokrzywdzoną na etapie postępowania odwoławczego podlegały swobodnej, zgodnej z wymogami art. 7 k.p.k. ocenie, a na taki jej charakter wskazuje wprost treść sporządzonego w sprawie uzasadnienia. Do weryfikacji treści tych depozycji nie było konieczne sięganie po opinię biegłego psychologa w sytuacji, gdy już na pierwszy rzut oka aktualne relacje X. Y., obciążone wyliczonymi przez Sąd II instancji mankamentami, nie mogły zostać uznane za autentyczne. Opinia biegłego psychologa nie jest w takiej sytuacji dowodem odpowiednim do weryfikacji relacji świadka, gdyż o ich wiarygodności lub, jak w tym wypadku, niewiarygodności, świadczyły okoliczności pozostające poza zakresem wiedzy specjalnej. Okoliczności molestowania małoletniej przez oskarżonego, wynikały z relacji kurator i psycholog X.3 Y.3, której to obrońca bezpodstawnie – jak podkreślał Sąd II instancji – zarzucał wymuszenie na świadku określonej treści oświadczeń, ale, co istotne, nie zaprzeczały im matka i siostra pokrzywdzonej, za wszelką cenę tłumacząc i usprawiedliwiając jednak zachowanie oskarżonego.

Sąd odwoławczy miał zatem postawy do tego, by zdyskwalifikować zeznania X. Y. i stwierdzić, że uzupełniając przeprowadzone postępowanie dowodowe, tylko potwierdziło prawidłowość dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny poszczególnych

dowodów; w konsekwencji Sąd II instancji nie miał podstaw do zakwestionowania w postępowaniu odwoławczym ustalenia, że w czasie, miejscu i w sposób opisany w zarzucie X.1 Y.1 wielokrotnie, na przestrzeni kilku lat doprowadził małoletnią pokrzywdzoną do poddania się innym czynnościom seksualnym, wyczerpując znamiona art. 200 § 1 k.k. oraz prezentował jej również treści pornograficzne (art. 200 § 3 k.k.).

Podsumowując stwierdzić zatem należy, że autor kasacji nie przedstawił żadnych przekonujących argumentów wskazujących na nierzetelność dokonanej w sprawie kontroli instancyjnej. Nie wykazał także, aby Sąd Okręgowy dopuścił się sugerowanych naruszeń prawa procesowego. Zauważyć końcowo tylko należy, że obrońca bezpodstawnie w treści dwóch ostatnich zarzutów przywołał art. 452 § 2 k.p.k., który wylicza podstawy oddalenia wniosku dowodowego złożonego na etapie postępowania odwoławczego. Tymczasem skarżący w pierwszym z tych zarzutów wskazał na naruszenie art. 7 k.p.k., które odniósł do oceny zeznań pokrzywdzonej, zaś w kolejnym zarzucie wytknął Sądowi odwoławczemu brak podjęcia inicjatywy dowodowej z urzędu (dowód z opinii biegłego psychologa – art. 167 k.p.k. w zw. z art. 200 § 1 k.p.k.). Sąd Okręgowy nie mógł zatem w takich okolicznościach naruszyć art. 452 § 2 k.p.k., albowiem tego przepisu nie stosował i nie miał też powodów, aby stosować.

Nie znajdując zatem postaw do uwzględniania kasacji, orzeczono jak w pkt. I postanowienia, na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego.

[WB]

[r.g.]